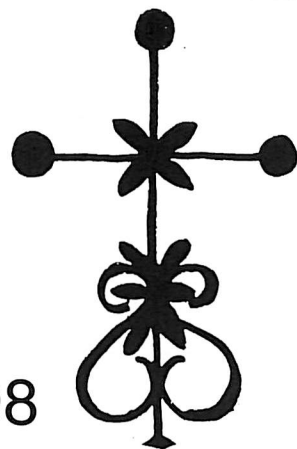


TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 1998



Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Urheilukenttä uudistuu

Tarvasjoen perinteikäs urheilukenttä saa uuden ilmeen, kun se peruskorjauksen jälkeen valmistuu heinäkuun alussa 1998. Kenttälajien suorituspaikkojen osalta kenttä tulee täysin ajanmukainen ja laadukas, jopa vaativimpienkin kilpailujen järjestämistä ajatellen. Juoksuratojen osalta kunta on tyytynyt 300 m. kivituhka ja tiilimurskapintaisiin viiteen rataa, joita pääsuoralla on kuusi.

Jo viime vuonna tehtiin pohjatyöt, jolloin vanha pohjamassa vaihdettiin suorituspaikoilta ja juoksuradoilta n. 90 sm. syvyydeltä, sekä keskikentälle ajettiin uusi multa. Kustannuksia nämä toimenpiteet aiheuttivat viime vuodelle jo n. 200 000 mk. Nyt keväällä on jo tasattu ja kylvetty keskikenttä ja työt suorituspaikoilla ja juoksuradalla ovat tätä kirjoitettaessa täydessä käynnissä. Juoksuratojen tasauksen jälkeen ollaan 100 millin kivituhkakerroksen päälle laskemassa asfalttikoneilla 50 millin tiilimurskakerrosta. Novotan-pinnote lasketaan pituushypyn, keihäänheiton, korkeuden ja seiväshypyn suorituspaikoille. Pituushypypaikalle tulee kaksi päällystettyä rataa, jotka mahdollistavat muutamien kymmenien metrien pikapyrähdysharjoitukset.

sä oli urheiluharrastus voimakasta ja eräitä urheilijoita oli noussut aivan kansalliselle tasolle asti. Kilpailuja pidettiin Nuorisoseurantalons edessä olleella pienellä kentällä ja juoksut juostiin Hämeen tiellä.

Suojeluskunnan historia kertoo urheilukentän saamisen näin: "Urheilukenttäkysymys oli jo pitemmän aikaa ollut esillä, mutta paikansaanti ja varojen puute toivat esteitä. Vähitellen kuitenkin asia kehittyi. Urheiluseura sai kokoonhaalituksi ajanmittaan niin paljon varoja, että kun paikkakysymys lopulta saatiin ratkaistuksi, se kykeni v. 1927 ostamaan mv. Emil Kujanpäältä Euran kylästä pinta-alaltaan 1.410 ha käsittävän, asemasapuolesta urheilukentäksi sopivan, ihan teellisen, mutta suuritöisen maa-aluen 20 000 mk. kauppahinnasta. Tällä alueella suojeluskunta seuraavina vuosina suoritti talkootyönä tasaustöitä 483 miestä ja 176 hevostyöpäivällä lottien huolehtiessa tarjoilusta."

Näin tasoitettu kenttä näyttääkin sitten olleen pääasiassa suojeluskunnan harjoituskenttänä. Kun vuoden lopulla 1930

Tarvasjoen Urheilijat itsenäistyi nuorisoseuran alaosastosta itsenäiseksi urheiluseuraksi, urheilukenttäkysymys otettiin uudelleen käsittelyyn. Omistussuhteet ratkaistiin niin, että suojeluskunta omisti kenttää puolet ja urheiluseura ja nuorisoseura toisen puolen. Viikkolehti kertoo 27. 6. 1931: "Lippujuhlaa vietettiin Tarvasjoella Juhannuspäivänä urheilukentän lähellä olevalla kalliolla, jonne oli pystytetty suuri lippusalko ja johon valtakunnan komea siniristilippu nostettiin. Kallio on hyvin edullisella paikalla pitäjän keskuksessa ja niin ollen sopiva juhlapaikaksi."

Vuotta myöhemmin samalla kentällä vietettiin Nuorisoseurapiirin kesäjuhlat. Päiväjuhlaan 26. 6. oli saapunut yli 3000 henkeä ja lehtien mukaan "innostavat ja korkeatasoiset juhlat jäivät suurenmoisina kaikkien mukana olleiden mieleen. Juhlapaikka oli suurenmoinen, jota vetreä luonto saarsi joka taholta." Kirjoittaja toivoo: "että hienolle paikalle valmistuva urheilukenttä pian voisi palvella urheilevaa nuorisoa. Uljaalle lipputangolle annan erityistä kiitosta. Toivon,

että se vuosikymmenet kertoo nousevalle polvelle esi-isien hengenpalosta ja yhteistyöstä."

Laulujuhlien jälkeen ryhdyttiin toden teolla rakentamaan urheilukenttää. Rakennusmestari A. Karlsson laati piirustukset ja suunnitelmat. Kenttä salaojitettiin ja muotoiltiin uudelleen. Koska rakennuttajina olivat yhdistykset, työt tehtiin pääosin talkootyönä. Rakennus-toimikunnan puheenjohtaja Erkki Yrjänä kertoo rahallisia kustannuksia tulleen 67.737,95 mk:aa, mutta talkootyöt huomioiden kokonaiskustannukset ylittivät 100.000 silloista markkaa. Kenttä vihittiin juhla kilpailuilla 1. 6. 1936. Vihkiäispuheen piti suojeluskuntapiirin piiripäällikkö ev.luutn. K. Vaala. Seuraavana vuonna lotat ja suojeluskunta rakennuttivat kentän laidalle Kenttätuvan. Sen urakoi Pauli Tammi 148.600 mk. urak summasta ja talo vihittiin 28. 11. 1937. Näin oli urheilukenttä ja sen huoltoon ja toimintaan tarvittavat tilat valmiina.

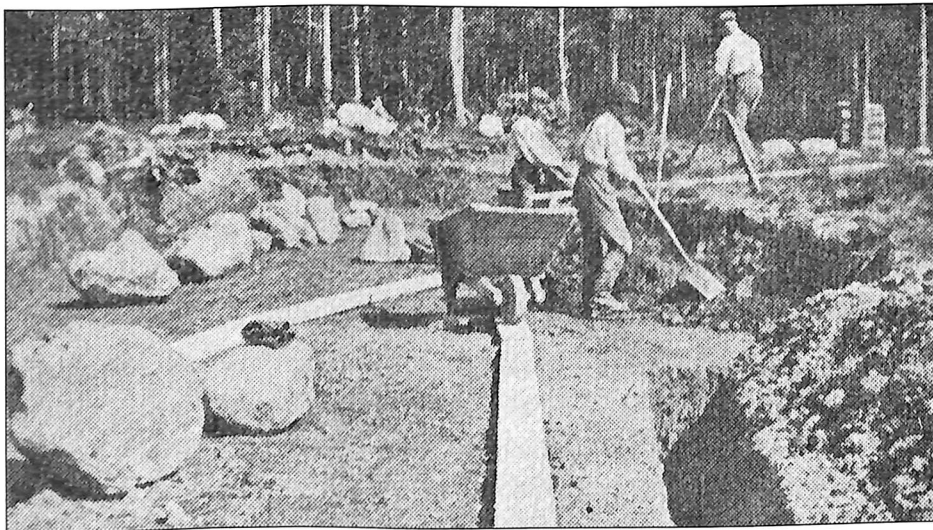
Sotien jälkeen suojeluskunnan osuus kentästä tuli palokunnalle. Monien neuvottelujen jälkeen urheilukenttä ja Kenttätupa siirtyivät 1954 kunnan omistukseen. Jo silloin puhuttiin urheilukentän nopeasta perusparannustarpeesta, mutta



Urheilukentän pohjatyöt ovat kunnossa ja juoksuradat ja suorituspaikat ovat saamassa lopullisen pinnotteen.

Moukariringi on saamassa sähkölämmityksen, joka varmistaa pidempiaikaisen harjoittelun keväällä ja syksyllä. Kenttä on hyvin salaojitettu, joten vesivaurioita ei kentälle pitäisi sattua ja nurmikon vahvistuttua myös jalkapalloilijat voivat kentällä harjoitella, kunnes jalkapallokenttä valmistuu. Tavoitteena on ollut, että kentän peruskorjaus saataisiin valmiiksi vielä juhannukseen mennessä. Kaikkiaan peruskorjaus tulee maksamaan n. 900 000 mk. Se ei vielä sisällä myöhemmin suoritettavia katsomo- ja parkkipaikkakustannuksia. Kunnan omien töiden lisäksi keskikentän nurmetuksen teki Jari Hörkkö ja pinnoituksen urakoi Lemminkäinen Oy./Onni-Sica Oy.

Historia kertoo, että Tarvasjoella oli jo pitkään kaivattu omaa urheilukenttää vuosisadan alkupuolella, koska pitäjäs-



Kuva 1930-luvulta kertoo kuinka täysin ihmistyöllä rakennettiin ja tasattiin urheilukenttää silloin. Kuva Taru.n historiasta.

aina se on siirretty toisten ajankohtaisten investointien jälkeen tehtäväksi. Muutamia kilpailuja siellä on pidetty vuosittain ja harjoituskenttänä se on palvellut välttämättä paikkakunnan urheilijoita. Pitäjän asutuksen 650-vuotisjuhlat kesällä 1966 vietettiin näytävästi sen puitteissa.

Nyt valmistuva kenttä palvelee tarvasjokelaisia pitkään ensi vuosituhannele. Siksi toivoisi, että peruskorjaus on onnistunut ja kenttä olisi runsaassa käytössä. Kun katsomo ja pysäköintitilat saadaan kuntoon, urheilukenttästä saa erinomaisen kesäjuhlien ja tapahtumien viettoipaikan, jossa lähellä luontoa uskoisi yleisön viihtyvän. Urheilukentässä valmistuu myös tärkeä osa sitä kokonaisuutta, jolla Tarvas-Hovin ympärille luotu urheilu- ja vapaa-ajankeskus voi Tarvasjokea ja sen ympäristöäkin palvella.

Nimismies E. Sjömanin kirjassa: Kertomus Marttilan piirikunnasta vuodelta 1900, kerrotaan terveydenhoidosta näin: ”Tutkimmon käynyt kättilö on täällä ollut palkattuna vuodesta 1877 ja onkin saavuttanut niin suuren luottamuksen, että kaikki pirttimuorit ja muut noita-akat ovat peräti kadonneet, mikä on silläkin parhain todistettu, että 6 päivänä toukokuuta 1899 yksimielisesti suostuttiin pitäjän kaikkien eri kuntain kanssa pidetyssä yhteisessä kokouksessa palkata tänne yhteisillä varoilla entisen kättilöimen lisäksi kaksi muuta, jotka myös samasta vuodesta ovat täällä toimesta olleet 300 markan vuotuisella palkalla. Kullakin eri kunnalla täällä on vuodesta 1887 ollut oma rokottajansa.”

Ensi vuonna tulee siis sata vuotta siitä, kun aluksi Tarvasjoen ja Karinaisten ensimmäiseksi omaksi kättilöksi valittiin Alma Malmström. Hän oli syntynyt Tuusulan Kellokoskella 28. 3. 1874. Hän oli valmistunut kättilöksi edellisenä vuonna Helsingin lapsenpäästö- ja kättilöopistosta ja saapui tänne ensimmäiseen ja ainoaan toimipaikkaansa. Aimo Holma ja Kirsti Lehtonen muistavat hänen elämänvaiheensa hyvin asuttuaan vuosikymmeniä Alma-tädin lähinaapurissa. Kuitenkin hän oli toimittanut kättilönvirkaansa jo yli 25 vuotta silloin, kun Kirstille jäi mieleen ensimmäisiä muistikuvia vakaasta, taitavasta ja turvallisesta Alma Malmströmistä – Alma-tädistä – kuten häntä puhuteltiin.

Tarvasjoelle tultuaan Alma Malmström sai asunnon Seppälän Pullerilta. Kirsti Lehtosen äiti oli silloin kuusivuotias pikutyttö. Vuosisadan vaihteessa lähes kaikki synnytykset tapahtuivat kodeissa, usein saunassa, joka oli monen kodin puhtain paikka. Turkuun oli perustettu 1890 Heidekenin yksityinen synnytyslaitos, mutta huonojen ja hitaiden kulkuyhteyksien takia vasta 1920-luvulla alkoivat eräät äidit lähteä Turkuun synnyttämään. Siksi ammattitaitoinen ja turvallinen kättilö oli pitäjän arvostetuimpia ammattihenkilöitä.

Syntyvyys oli korkealla ja perheet lapsirikkaita. Tarvasjoella ja Karinaisissa yhteensä syntyi eräinä vuosina yli satakin lasta. Lapsikuolleisuus oli kuitenkin suuri, sillä kulkutautiepidemiat ja tuberkuloosi katkaisi monen lapsen elämän. Äitienkään kuolema lapsivuoteeseen ei ollut harvinaista. Kättilöllä ei paljon ollut vapaapäiviä. Yleensä häntä tultiin hakemaan hevoskyydillä, mutta lähitaloihin hän kävelikin. Avustettuaan synnytyksessä hän jäi yleensä opastamaan pariksi päiväksi äitiä lapsenhoidossa, jos ei ollut kiirettä toiseen kotiin. Polkupyörää hän ei koskaan opetellut ajamaan, mutta ehti vielä elää aikana, jolloin tultiin autolla hakemaan tai linja-auto antoi kyydin.

Alma Malmström – kättilö

Alma Malmström piti tarkkaa kirjaa kaikista hänen maailmaan auttamistaan lapsista, taisipa niissä vihkoissa olla syntymäpäivän sääkin, sillä ilmiömaisella muistilla hän kertoi vuosikymmeniä sitten syntyneiden ihmisten syntymäajoista ja sen päivän sääoloista. Vielä yli 90-vuotiaana hän muisteli lukuisia kummilapsiaan, sillä kummiutta kiitolliset vanhemmat olivat usein häneltä pyytäneet. Kummius ei ollut hänelle vain lapsen maallisen menestymisen vaalimista, vaan ohjaamista ennen kaikkea hengellisessä elämässä.

Ensimmäisen maailmansodan syttymisen aikoihin Seppälään tuli sepäksi F. Vahlroos Satakunnasta. Ennen vapautta hän rakensi Jaakolan maalle pajan ja sepänasunnon Kyröntien ja joen väliin aivan maantien laitaan ja seuraavina vuosina asunnon Alma Malmströmille tien toiselle puolelle sekä vähän kauemmaksi Vihtori Haapaselle. Alma-tädin asunnossa oli avara tupa ja kamari. Myöhemmin tupaa pienennettiin rakentamalla komeroja. Vaikka tilaa ei ollut paljon, sota-aikana hän majoitti miehikkäläisperheen.

Tarvasjoen historian mukaan Malmström olisi jäänyt eläkkeelle jo 1934, mutta eläkkeelle jäämisestä häntä muistutettiin kunnan lahjassa on vuosiluku 1937. Muistetaanpa vielä, että hän ihmisten pyynnöstä kävi opastamassa uutta kättilöä Hilma Koskista monissa synnytyksissä vielä eläkkeelle jäätyäänkin. Aika muuttui nopeasti ja yhä useampi lähti synnyttämään Turkuun, jossa varsinkin vaikeat synnytykset oli varmempi hoitaa. Kättilön työ keskittyikin enemmän lastenhoidon ja äitien opastuksen suorittamiseen.



Alma-täti viettämässä suvista lepopäiviä mökkinsä pihamaalla Kyröntien laidalla 1950-luvulla.



Jäätyään eläkkeelle Alma-täti keskittyi lähiseudun lapsiperheiden auttamiseen. Seppä Vahlroosin muutettua 1929 Liedonperään tuli Seppälään sepäksi Matti Seppälä, jonka perheeseen syntyi viisi poikaa. Heitä hoivaamassa ja hoitamassa Alma-täti kävi päivittäin syöttäen, juottaen, peput pyyhkien, jopa kurittaen, jos tarve vaati. Samanlainen sijaisäiti hän oli muillekin seudun lapsille. Kun posti kylälle haettiin Kuukkalan kaupalta, oli lapsista mieluista tuoda Alma-tädin posti, koska palkaksi sai aina karamellin. Aimo Holma muistaa, että Alma-tädille tuli Uusi Aura, Viikkolehti, Herättäjä ja Sanansaattaja. Koska hänen lapsuuden kotikielenä oli ollut ruotsi, muistellaan hänelle ajoittain tulleen myös ruotsinkielisiä lehtiä.

Hänen ruotsinkielentaitonsa pysyi hyvänä läpi elämän, vaikka ei hän Tarvasjoella sitä joutunut käyttämään. Margittsisarensa kanssa hän sitä puhui, kun tämä Kotkan kaupungin puhelinvälittäjä joskus loma-aikoina tuli Tarvasjoelle käymään. Muihin sukulaisiinsa hän ei pitänyt yhteyttä. Useana kertana valtiollisissa vaaleissa RKP sai Suurilan vaalipiiristä yhden äänen. Ihmiset arvelivat sen tulleen Alma-tädiltä, mutta itse hän kiisti sen sanoen antaneensa sen kokoomukselle. Sota-aikana erään perheen lapsia oli sotalapsena Ruotsissa ja sieltä alkoi tulla vain ruotsinkielisiä kirjeitä. Auliisti Alma-täti ne suomensi ja kirjoitti vastauskirjeenkin ruotsiksi.

Alma-tädillä oli radio jo ennen sotia. Hänen luokseen lapset kokoontuivat kuuntelemaan Markus-sedän lastentuntia. Hiljaa ja hiiskumatta oli kuunneltava paikalla istuen. Samoin oli jumalanpalveluksen tai iltahartauden aikana. Lap-

set olivat Alma-tädin valvovan silmän alla ja hänen kasvatustaan toteltiin. Aimo arvelee, että siitä johtui, ettei Seppälän pojat koskaan tupakoineet, kuten pojat Suurilassa jo varhain. Pojat olivat poikia Seppälässäkin ja pieni pahateko usein mielessä. Kun omatunto soimasi, ei kuljettu Alma-tädin ikkunan ohitse, vaan kartellen pitkin jokirantoja. Alma-täti herkästi aavisti kolttoiset, jolloin kuritus, mutta myös anteeksianto oli käytössä. Saattoipa poikien leikit olla hyvin vaarallisiakin, kuten itse tehdyt tussarit. Eräs Seppälän pojista oli veistellyt puulaatikoon lastuja, joihin ymmärtämättään tuikkasi tulen, löi kannen kiinni ja istui kannen päälle. Kun kannen alta tuleva savu sakeni, huomasi Alma-täti uhkaavan tilanteen ja vesiämpärin temmaten sammutti tulen.

Pitäjän tärkeänä ja arvostettuna viranhaltijana Alma-tätiä kutsuttiin eri puolille pitäjää moniin pitoihin. Niihin hän kuitenkin hyvin harvoin ehti ja meni. Jouluksi hän liotti itse lipeäkalan, jonka toi Haapaselle. Joka jouluaamu hän tuli Haapaselle sitten kirkon jälkeen joulunaterialle, jossa lipeäkalalla oli tärkeä sija.

Muuten niin rauhallinen ja varma Alma-täti pelkäsi yhtä asiaa: yöllistä ukonilmaa. Kun sellainen uhkasi, hän lähti yöksi naapuriin. Vaikka hän palkattiin usein auttoi naapureitaan, oli hän eräissä asiassa tarkka, vain Peltolan Eemeli osasi tehdä hänelle kelpaavia polttopuita ja sopivaan hintaan. Saunassa hän kävi Pullerilla, usein jälkilöylyillä aikaisin sunnuntaiaamuna.

Alma Malmström eli vanhaksi, yli 93-vuotiaaksi. Vielä 90-vuotispäivilleen hän leipoi kaikki itse ja kestiti vieraitaan. Vähitellen voimat kuitenkin heikkenivät ja terveys horjui. Viimeisen elinvuotensa hän vietti sitten Tarvasjoen vanhainkodissa, jossa vuoden viimeisenä päivänä 1967 kuoli. Edeltä käsin hän oli määrännyt arkkuaan kantamaan Leo, Leevi, Lauri ja Paavo Seppälän, Aimo Holman ja Eero Mikkolan. Testamentilla hän määräsi perintönsä Sisälähetysseuran Vaalialan kehitysvammalaitokselle. Seuran johtaja rovasti Lauri Tuomi saapui siunamaan vanhuksen haudanlepoon.

Alma Malmströmin – Alma-tädin pitkä, työntäyteistä ja siunausrikasta elämää muistavat vieläkin paitsi kotikunta ja lukuisat kiitolliset äidit, myös hänen laaja ystäväpiirinsä lapsineen, joille hän oli ollut kuin parhain äiti. ”Ankara ja oikeudenmukainen, mutta niin lämmin ja rakastava ihminen”, on muistelijain yhteinen arvio.

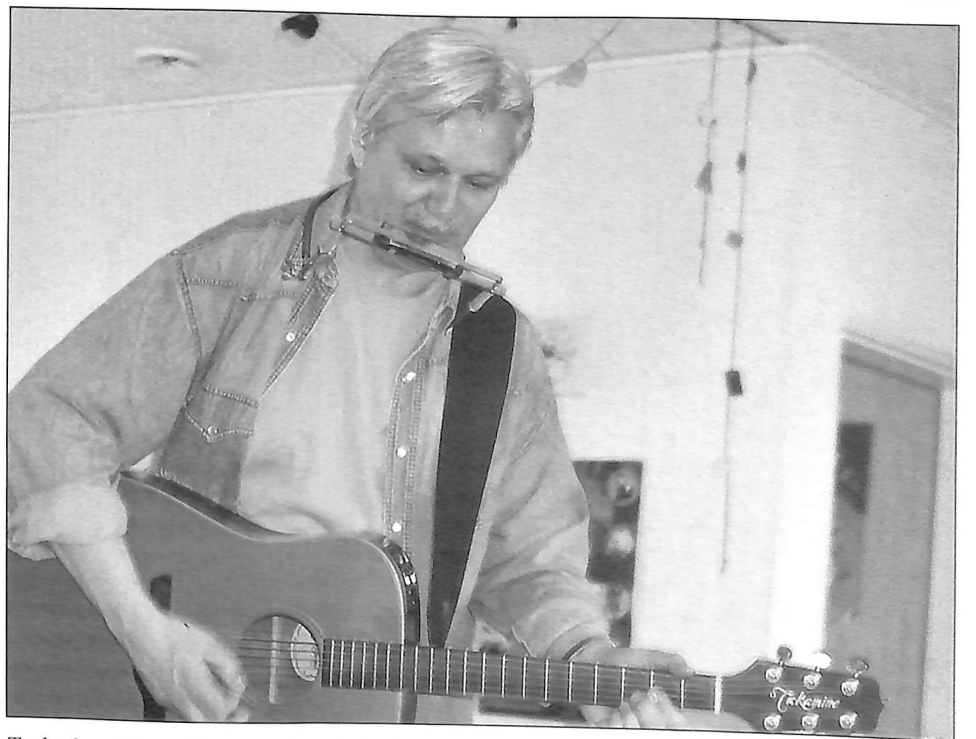
Tarvasjoen päivähoitolasten arkea ja juhlaa

Lasten päivähoito on lakisääteistä kunnallista sosiaalipalvelua, jota kunnan on järjestettävä kaikille sitä tarvitseville alle kouluikäisille osa- tai kokopäivähoitona. Päivähoito voi olla myös erityispäivähoitoa sosiaalisin tai kasvatuksellisin perustein. Sen saamiseen tarvitaan erikoislääkärin lausunto. Tarvasjoen kunnassa päivähoitoa on järjestetty perhepäivähoitona tai ryhmäperhepäivähoitona. Päivähoidosta peritään hoitomaksu, joka määräytyy perheen koosta ja tuloista riippuen 100–1000 mk kuukaudessa.

Tarvasjoen alle kouluikäisistä lapsista on n. 60 ollut kunnallisen päivähoidon piirissä. Heistä 33–35 on ollut perhepäivähoidossa, 16 ryhmäpäivähoidossa Postilinnassa ja 13 esiopetuksen yhteyteen järjestetyssä ryhmäperhepäivähoidossa Horristen koululla. Tarvasjoella on aina

pystytty järjestämään hoitopaikka lain määräämässä ajassa. Perhepäivähoitajia on ollut 10–11 ja ryhmäperhepäivähoitajia 6. Päivähoidon tarve on ollut Tarvasjoella lähes puolella ikäryhmän lapsista.

Arkisen yhdessäolon katkaisee välillä seurakunnan päiväkerho, yhteiset retket tai juhlat. Lasten päivähoidosta Tarvasjoella vastaava sosiaalihuoltaja-päivähoidonohjaaja Satu Välimäki oli toukokuun alussa järjestänyt Postilinnassa lasten musiikkitapahtuman, jonne kaikki hoitolapset ja esikoululaiset olivat saapuneet kuulijoiksi. Esiintyjäksi oli saapunut yhtye Nääs Villen veljeksistä tuttu trubaduuri Kapa Ahonen. Keväisen päivän tunnelma oli huipussaan, kuten vierisistä kuvista jokainen voi havaita. ”Meillä kaikilla oli niin mukavaa...”



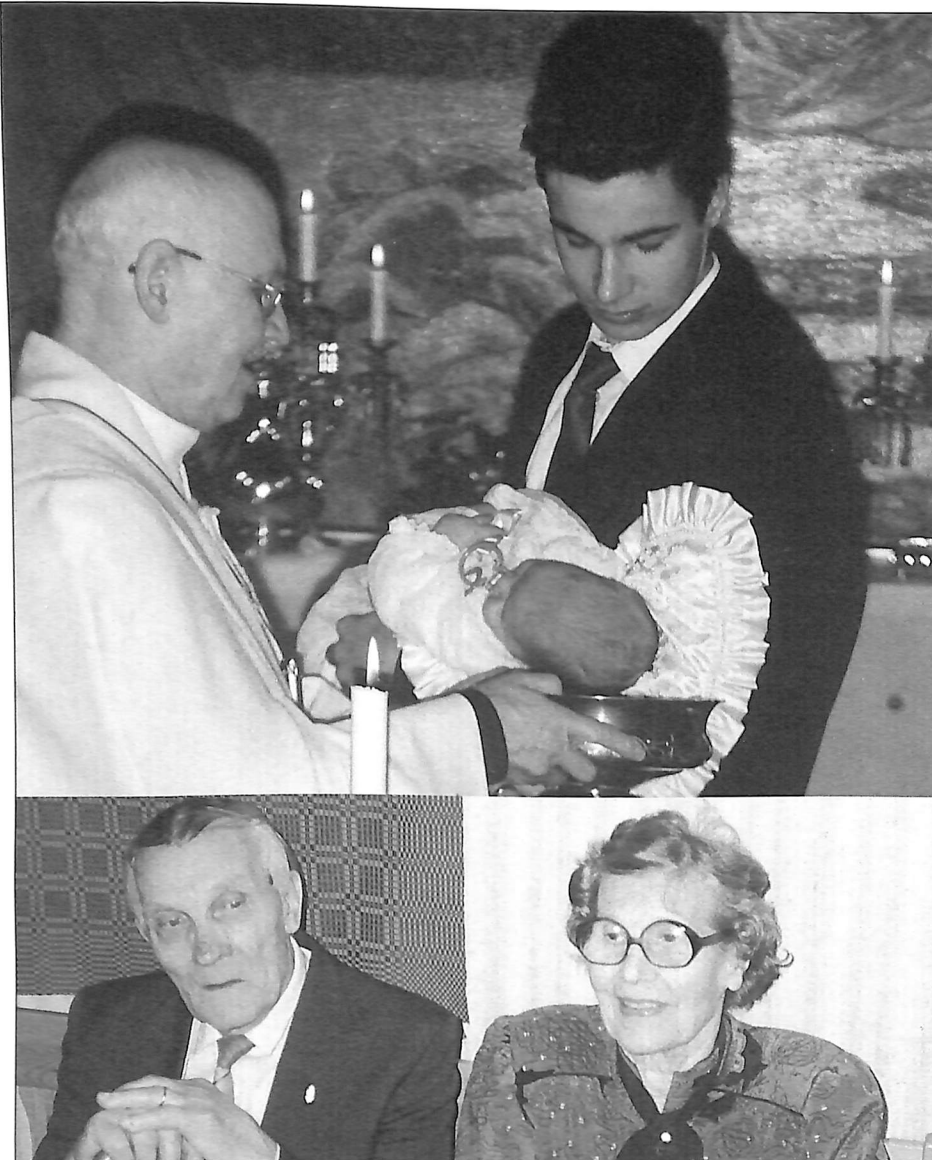
Trubaduuri Kapa Ahonen soittaa ja laulaa lasten iloksi.

Eilinen vain muistoissa

Usein puhutaan ja kirjoitetaan sukupolvien välisistä ristiriidoista, nuorenparin ja appivanhempien huonoista väleistä, erilaisista arvoista, moraalikäsitksistä, elämäntavoista jopa koko toisenlaisesta kulttuurista, jossa eri sukupolvet elävät. Kaikki ovat varmaan josakin elämänsä vaiheessa kohdanneet näitä ristiriitoja. Toisaalta ne kuuluvat itsenäistyvän nuoren terveeseen kehitykseen. Nuo elämäntilanteet voivat olla monelle kipeitä muistoja, vaikka niiden kasvattava ja itsenäisyyttä rakentava merkitys ymmärrettäisiinkin.

Aikuistunut ihminen tajuaa kyllä aikanaan sen rikkauden, minkä vuorovaikutus eri ikäryhmien välillä antaa. Omien vanhempien tai appivanhempien elämäkokemus ja muistitieto meneiltä ajoilta, suvun tai koko kansan elämästä koetaan hyvin korvaamattomaksi usein vasta sitten, kun ei enää voida vaihtaa tietoja ja mielipiteitä. Ne, jotka ovat jo hyvissä ajoin ymmärtäneet tuon vuorovaikutuksen rikkauksen ja siitä nauttineet, kokevat saaneensa jotakin korvaamatonta sisältöä ja rikkautta näistä ihmissuhteista elämänsä.

Tällaista sukupolvien välisen yhteiselon rikkautta ja ainutlaatuisuutta kuvasi Kristiina Rauhala hyvin vahvasti puhuessaan appensa Arvo Rauhalan muistolle hänen hautajaisissaan. Useat puheen kuulleet ovat toivoneet sen julkaisemista.



Rovasti Jouko Kyyrö kastamassa Valtteri Rauhalaa 6.1.1998 kummina Henrik Rauhala. Annikki ja Arvo Rauhala 1996.

Arvo Rauhalan muistoksi

Hyvät läheiset, sukulaiset, ystävät ja naapurit. Tämä on kunnianosoitus: Isänmaan vapauden puolustajalle! Isälle, Pappalle, Taatalle ja Appiukolle.

Kun minä vuonna 1964 syksyllä ensikertaa olen tullut tänne Rauhalaan, olin itse vielä nuori tyttö, alle 17-vuotias. Minulla oli kunnia tavata mieheni vanhemmat. Äiti, joka oli lempeä ja ystävällinen, aina sovitteluva vähän saman ikäinen kuin minä nyt. Isä joka oli suoraryhtinen, vähän vanhanaikainen, oman arvonsa tunteva, keski-ikäinen puurtaja. Katseli ihmetellen, arvioiden nuorta minian planttua. Olihan täällä vielä Mummo, mieheni Isoäiti, jota appiukkokin teitteli!

Oli syksy ja omenasato juuri kypsytty. Miten makoisia nuo omenat olivat. Arvo, appiukkonni, jota kutsuin Pappaksi, oli perehtynyt omenatarhan viljelyyn. Huomio! Erikoistunut jo silloin hankiukseen lisätuloja pienen maatilan tuottamiseen. Navettarakennus on pystytetty omenoista saaduista tuloista, mistä hän ylpeänä puhui. Rakennuksen saattaminen toimivaksi yksiköksi, vaati häneltä paljon työtä ja tukea, sekä hyvää organisointitaitoa.

Vuodet kuluivat, asuimme toisella paikkakunnalla. "Vierailimme" täällä Rauhalassa, kävimme auttamassa heinätoissa, metsätoissa, vapaa-aikaa viettämässä, sukukekkereissä. Suku oli tärkeä, minulle se oli uutta. Oma sukuni oli etäisempää, mutta olen näiden vuosien aikana ollut hyvässä opissa ja haluan jatkaa perinteitä edelleen, joten sukulaisien tapaamisia Rauhalassa tulee olemaan jatkossakin, jos voimavaroja riittää.

No sitten kohtalo näperöi kortteja vähän uudelleen ja tuli haaveeksi tämän rakennuksen toteuttaminen. Meillä oli tarkoitus rakentaa Auraan omakotitalo, mutta Raimo, Marko ja Päivi halusivat tänne Tarvasjoelle. Ajattelin, että siellä on minunkin kotini, missä perheenikin haluaa olla ja onhan minulla työni vanhainkodissa, joten kontaktit appivanhempien kanssa jäivät varmasti kyllin etäiseksi.

Mutta sitten... Tuli leipuri ja osti asuntonimme Aurassa. Ongelmana oli että piti häipyä, talomme Tarvasjoella valmistuisi vasta jouluksi. No appivanhemmat siinä joustivat ja niin asuttiin asumaan yhteistä taloutta.

No ongelmatonta se ei tietenkään ollut. Oltiinhan me perheenä oltu itsenäisiä jo toistakymmentä vuotta. Minä nuori voimakastahtoinen, itsenäinen, virkainen ja pappaa elämää kokenut, maansa itsenäisyyttä puolustanut – jääräpää. Mikä katsottakoon se hänelle eduksi, kaikkien menetysten ja kokemusten jälkeen. Hämmästelen miten sodasta yleensä on selviytynyt ja vielä pystynyt rakentamaan tuleville sukupolville vakaat ja turvalliset puitteet. Niistä me ja meidän lapsemme, lastenlapsemme nyt saavat nauttia.

Jo rakentamisen aikana meillä tahtoi mennä sukset aina ristiin. Pappa yritti ojennella ja osoittaa, että miniällä nuorena naisena on oma paikkansa, sekä hänellä tilan entisenä omistajana kaikki oikeudet sanoa ja toteuttaa mielipiteensä. – No sanomista siitä tietenkin tuli. Mutta toimeen tultiin sanaharkoista huolimatta.

Lapset saivat nauttia isovanhempien huolenpidosta ja huomiosta. Markon ja Hannun urheiluluenestys oli pappalle mieluista aikaa. Olihan hän itse harrastanut urheilua ja kilpa-ammuntaa. – Kan-nustusta riittää, samoin "sponsorointia". – Nuorin lapsistamme, – Henrik on saanut runsaimmin isovanhempien rakkautta ja huomiota – "perintöä", joka ei ole aineellista, eikä mitenkään korvattavissa. Palatessani äitiysloman jälkeen takaisin työhöni vanhainkotiin, jäivät iso-

vanhemmat hoitamaan Henrikkiä omasta tahdostaan. Pappa tuli keinutuoliin istumaan ja lukemaan aamuisin siksi ajaksi kunnes Henrik heräisi, jolloin he yhdessä käsi kädessä menivät "maman puolelle". Yhdessä he tekivät retkiä metsään joka päivä. Pappa opetti erottamaan eri vuodenaajat, juhlapyhät ja niihin kuuluvat kulttuuritavat. Yhdessä he hakivat pajunkissat, juhannuskoivut ja joulukuu-set. Henrik oppi näkemään miten maa tuottaa ja sato korjataan. Arvokasta tietoa maamme itsenäisyyden puolustamisesta siirtyi huomaamatta pojanpojalle joka oli kiitollinen kuuntelijaksi. Henrik taisi olla ainoa joka ymmärsi mamman ja pappan elämisen arvot, taidot ja ongelmat. Hän palautteli meitä muita maanpinnalle lohkoessaan viisaita mielipiteitä, pohtiessamme vanhusten ongelmia.

Lapset ovat saaneet perintönä myös kokea ihmisen elinkaaren kulkeutumisen ja miten ihmisen ikääntyessä, hänen voimavaransa vähenevät ja lopulta päättyvät. On myös ollut pakko oppia luopumaan rakkaistakin ihmisistä. Tämä yhteisaika on ollut hyvä kasvun paikka. Aika on oppia ettei mikään ole pysyvää. Elämä on kaiken aikaa muuttumista.

Itselleni ja Raimolle tämä aika on ollut itsensä kehittämistä ja kasvamista muutuvuuteen olosuhteisiin. Vanhenemisen kunnioittamista ja sairauden, raihinaisuuden, sekä elämän päättymisen hyväksymistä.

Minulle miniänä ja hoitajana annettiin vielä mahdollisuus toteuttaa Pappalle, hänen viimeisenä elinvuotenaan mahdollisimman hyvä ihmisarvo. Koin sen haasteena ja mahdollisuutena, jotta voisin osoittaa arvostavani häntä mieheni isänä, lasteni pappana ja lapsenlasteni taatana.

Sairaus kulutti pappan muistia, aika ja paikka sumentuivat, sodan kokemukset ahdistivat. Piti päivittäin muistuttaa että ei ole hätää on rauhan aika. Minustakin tuli Lintulan Lempi. Vähän hän ihmetteli, kun tajusi kuitenkin että Lempi on jo kuollut. Naurahteli omille päätelmilleen.

Viime syksynä hän tunsu voimiansa loppuvan ja sanoi: Kyllä täytyy antaa periksi! Viimeisinä päivinä lukiessani tekstiä kirjasta Sanan aika: Käänny puoleeni ja ole minulle armollinen, sillä minä olen yksin ja avuton. Lievitä sydämeni tuska, ota pois minun ahdistukseni, katso minun kärsimystäni ja vaivaani ja anna anteeksi kaikki syntini. Hän kehui, että: "Olipa hyvin sanottu". Sanoinkin että Taivaan Isä on hakemassa häntä luokseen, hän sanoi: "Hyvä on, olen valmis". Jatkoinkin että Henrikille tulee sinua ikävä. Pappa vastasi: "Ei tarvitse, minun on hyvä olla".

Nyt ihmettelen, miten joskus ajattelin erimielisyyksien aikaan: Eikö tämä koskaan lopu! Niin nyt kaipaen sitä aikaa, jolloin oltiin kaikki yhdessä. Olen jotain minäkin oppinut: Kunnioittamaan, nöyrytymään, kiittämään ja antamaan anteeksi.

Tarvasjoella 22. 03. 1998

Kristiina Rauhala



Juhlatunnelmaa Postilinnassa.



Taisi olla taputusten aika.

Niin meni talvi Marseillessa

Tervehdys Teille Ystävät

Suurkiitokset teille kaikille paketista, jonka saimme jo hyvissä ajoin ennen joulua. Videonne välityksellä oli todella mukavaa "tavata" teistä ihan jokaista. Koti-ikävä puristi taas kerran rintaa kun kuuntelimme laulujanne ja katselimme kasvojanne. Hienoa huomata, että olette niin runsaslukuisina paikalla edelleenkin. Lisäksi kiitos erikseen joulupaketeista ja jouluposteista, joita saimme runsaasti. Sydänystävä kirjaa Joel lukee joka ilta ennen nukkumaan menoa, ilman ei voi sänkyyn mennä. Joel osaa kirjansa ulkoa, sitä on hänenkin helppo "lukea".

Täällä Marseillessa on talvi, joka alkoi jo aikaisin ennen joulua. Mistral-tuuli puhalttaa voimakkaasti ja kylmästi ja joskus tuntuu, että tuuli vie väkisin mennessään. Lämpötila, joka jatkui syksyllä todella pitkään leutona, putosi joulun alla nollan lähelle. Käsineet, pipot ja talvitakit olivat ja ovat edelleenkin tarpeen, vaikkamme niitä oikein uskoneet täällä Välimeren rannalla tarvitsevamme.

Poikien koulutyö alkaa jälleen loma-ajan jälkeen. Talviloma alkoi 20. 2. ja päättyi kaksi viikkoa sen jälkeen. Pojat jatkavat koulun loppumiseen, väsymys koulutyöhön alkoi olla jo käsin kosketeltavaa. Ihmetellen olemme Raimon kanssa seuranneet poikien koulumenestystä. Hiljattain saaduissa väliarvosteluissa kaikki pojat olivat luokissaan 3 parhaan oppilaan joukossa. Varsinkin Juholla ranskan kieli on yksi helpoimpia aineita koulussa!! Tosin täytyy myöntää, että kaikki pojat puhuvat sujuvasti ranskaa, sujuvammin kuin me vanhemmat. Kateellisenä kuuntelen sitä nopeutta, jolla pojat keskustelevat ystäviensä kanssa. Koulussa menestyminen on erittäin suuri asia, josta kiitämme Jumalaa.

Arkipäivät täyttyvät työstä sekä koulutyöstä. Aamuisin starttaamme liikkeelle koulujen mukaan; Raimo, Jaakko ja Joonas klo 7.30 ja Anna-Kaisa, Juho ja Joel klo 8.00. Koulumatkoihin kuluu noin 30 min. riippuen siitä kulkevatko metro ja bussit vaiko eivät... Lakkoina ei ole vielä ollut kuin yhden kerran, tosin lakkouhka on taas ilmassa (lakot alkavat joulukuunkin juuri koulujen lomien alla...), joten voi olla, että koulu- sekä työmatkat taittavat vielä ennen lomia jalkaisin. Edellisen lukuvuoden aikana bussi- ja metrolakkoja oli 4-5, joten kävelenkin matkoja taitettiin useasti. Illalla Raimo tai A-K hakevat pojat koulusta klo 16.30, vanhemmat pojat pääsevät joskus vasta 17.30, jolloin tulevat yhdessä kotiin.

Työmme rue d'Aubagnella on monenlaista. Katu, jonka varrella pieni kirkkolle ja toimitilamme sijaitsevat, on siirtolaisten asuttama keskellä Marseillen kaupunkia. Kadulla kuulee usein puhutavan ainoastaan arabiaa, wolafia (Senegalista) tai muita Afrikan kieliä. Jos asut täällä kadulla tai sen lähistöllä et oikeastaan tarvitse ranskan kieltä selvitäksesi ostoksista tai muista arkipäivän pikku asioista. Mutta asuakseni jatkuvasti ranskalaisessa yhteiskunnassa, jossa kaikki viralliset asiat sujuvat ranskaksi, on kielitaito välttämätön. Rue d'Aubagnella kävellessä ympärillä soi musiikki, monenvärisiä ja kokoisia ihmisiä parveilee kadulla koko ajan. Pikku kaupat, joita on lukemattomia ovat kiinalaisia, vietnamilaisia, libanonilaisia, senegalilaisia; on leipomoita, kangaskauppoja, peruukki-kauppoja, taide-esineitä, karamelleja, kodinkoneita jne. Kaikkea mahdollista ja mahdotontakin on kaupan. Kaiken lisäksi kaduilla on saastaa ja likaa, roska-pussit, jotka on nostettu kaduille, lojuvat hajonneina siellä täällä, lääkepakkauk-

sia väärinkäyttäjien jäljiltä. Kaikkea on vaikea edes kuvailla. Kadut ovat kapeita ja melko huonokuntoisia. Autoja on pysäköitynä jalkakäytävät täyteen, osakahteen riviin, osa jalkakäytävälle, jotkut myös keskelle ajoväylää... Liikenne jumittuu usein, torvet soivat, ihmiset huutavat ja tilanne on kaotista. Missään en ole aiemmin tavannut niin paljon julkisia tilanteita, joissa ihmiset huutavat toisilleen ja jopa tappelevat julkisesti. No, täällä kaikki on mahdollista.

Kaipaamme usein sitä rauhallisuutta ja hiljaisuutta, joka Tarvasjoella on jokapäiväistä. Tämän vuoden alusta olen huolehtinut muiden tehtävieni ohella tämän pienen seurakuntamme kirjanpidosta ja muista hallinnollisista asioista. Vuokrien maksut, siivoojan palkat ja sosiaalimaksut, erilaiset toimintaan liittyvät maksut jne. kirjanpitoon liittyviä asioita on yllättävän paljon. Ja hallinnolliset asiat ovat täällä aina hyvin monimutkaisia ja aikaa vieviä. Eilen juuri sain kirkkotilamme sähkölaskun, jossa luki, että sähkösovimuksemme oli irtisanoittu ja uusi solmittu uudelle numerolle. No, tänään menemme selvittämään sitä, koska kukaan ei ole irtisanoittanut sähkösovimuksemme. Kaiken lisäksi sähkölaitos ilmoittaa, että olemme maksaneet liikaa 2,5 vuoden aikana sähköstämme liki 8500 frangia. Se tietysti on mukava uutinen.

Tänään iltapäivällä olemme koolla taas korttelin naisten kanssa. Aloitimme viime kerralla ompelutoita, joita jatkamme täälläkin kerralla. Monet naisista eivät ole koskaan ommelleet mitään koneella, joten tulosten saaminen on rohkaissut heitä kovasti. Olemme ommelleet patalappuja koteihin, tehneet esiliinan jokaiselle, ja nyt ompelemme pieniä pesulappuja ja sohvatyynyjä. Naiset ovat rohkaistuneet käyttämään ompelukonetta. Samalla opitaan tekemään pieniä korjaustöitä vaatteillekin.

Ryhmässämme on 3-8 naista, joista osa käy säännöllisesti, osa harvemmin. Aicha on noin 40 v. ja hänen kanssaan luemme usein myös autokoulun oppikirjaa. Aicha on käynyt autokoulua kohta kaksi vuotta. Hän ei puhu ranskaa kuin erittäin vähän eikä osaa lukea eikä kirjoittaa ranskaa eikä arabiaakaan, joka on hänen äidinkieltänsä. Mutta hän on vakuuttunut, että hän saavuttaa ajokortin jonakin päivänä, jos Jumala suo. Fatiman, joka on algerialainen, kanssa opiskelemme ranskaa ja teemme käsitöitä. Hän on hyvin kiinnostunut myös meidän tavoistamme sekä kristinuskosta. Fatima onkin usein paikalla, kun on keskustelua ohjelmassa.

Osan työstä muodosti myös diakoniatyö. Ruoka-apu on tarpeen monille ja samalla kun pieni kirkkomme on tullut uusille ihmisille tutuksi, on avun tarvisijoiden lukumäärä kasvanut.

Yhteistyötä tällä saralla on onneksi mahdollista tehdä muidenkin kristillisten järjestöjen kanssa. Pieni suomalaisten joukkomme tekee urheasti työtä tässä muslimikorttelissa. Kiitettävän hyvin olemme päässeet myös koteihin, onpa joitakin henkilöitä, jotka haluavat oppia tuntemaan Raamatua ja sen sanomaa. Kiitos siitä Jumalalle.

Kaiken kaikkiaan työ täällä tarvitsee jatkuvaa rukousta. Kristinuskon vastustus on aika kovaa, ja muslimit pitävät hyvin huolta omistaan. Kaikesta huolimatta työ jatkuu ja menee pienin askelin eteenpäinkin.

Terveiset Teille sinne kaikille, pian tavataankin kasvokkain. Siunattua kevättä teille kaikille.

Anna-Kaisa, Raimo ja pojat Nurminen

SEURAKUNNALLE LAHJOITUS RUOTSISTA

Maaliskuun 13. päivänä tänä vuonna Tarvasjoen seurakunta sai vastaanottaa merkittävän rahalahjoituksen, **100 000 mk** Ruotsista. Lahjoituksen teki Virosta Kuusalon pitäjältä kotoisin oleva, mutta sodan jälkeen Ruotsin Halmstadissa asuva **Johannes Krönström**. Hän on ns. Suomi-poikia, joka liittyi Suomen laivastoon puolustaakseen veljesmaataan viime sodissa. Hän tapasi tarvasjokelaisen **Saida Annikki Laaksosen** ja he menivät naimisiin ja asuivat vuosikymmenet Ruotsissa. Ollessaan jokakesäisellä lomallaan Tarvasjoella Annikki Krönström kuoli täällä v. 1994 ja tuli tänne haudatuksi.

Johannes ja Annikki Krönströmin ystävä Leila Salonen kirjoittaa: "Johannesta kutsuttiin ystävien piirissä Jussiksi. Hän halua muistaa Annikin kotiseurakuntaa, koska jo Annikin eläessä näin oli sovittu. Annikilla oli lempilaulu Sionin kanteleesta n:o 416:

'Kotiin kaipaen, oi niin outoa on orvon olla maalla vierahalla! Kotiini kaipaen! Sinne viittana on tähti kirkas illan taivahalla.'

Annikille oli koti täällä. Kotiseurakunta ja lähetystyö olivat hyvin rakkaita asioita. Hän toivoi aina, että saisi viettää täällä vanhuutensa. Se toive, että hänet haudattaisiin kotiseurakunnan multiin, saikin toteutua. Jussi toivoo, että hänetkin aikanaan haudattaisiin tänne Annikin viereen. Jussi muistelee lämmöllä ja kiitollisuudella hyvää vaimoaan ja halua toteuttaa vaimonsa toivomuksen lahjoituksesta seurakunnan ja lähetystyön hyväksi".



Annikki Krönström Tarvasjoen seurakuntatalolla.

Kirkkovaltuusto otti 28. 5. kiitollisuudella vastaan lahjoituksen ja päätti antaa 30 000 mk lähetystyön johtokunnan kautta lähetystyöhön käytettäväksi ja 20 000 mk kirkon vanhimman messukasukan, joka on vuodelta 1778, kunnostamiseen sekä 50 000 mk kirkon kellotapulin lukujen uusimiseen ja niiden toiminnan automatisointiin.

KESÄN PYHÄKOULUT klo 10-11

Horristen koululla torstaisin 18.6., 2.7., 16.7., 30.7. (retki Turkuun), 13.8. sunnuntaisin 6.9. ja 20.9.

Seurakuntamme Inkerinmaan avustuskohde Toksova

Terveisiä täältä Toksovasta pitkästä aikaa. Täällä on menty eteenpäin ulkoisten asioiden juuri muuttumatta. Ministerien vaihdokset eivät juuri näy tavallisten ihmisten kesellä. Elintaso on pysynyt lähes ennallaan, mahdollisesti vain hinnat ovat kohonneet. Jotkut saivat eläkkeisiin noin 80 ruplan korotuksen. Ruplasta otettiin vuoden alusta kolme nollaa pois. Nyt ruplan kurssi on noin 1 mk = 1.06 ruplaa, joten suomalaisen helpompi tajuta ruplan arvo. Tosin on käytössä vielä vanhoja rahoja, joissa on niitä nollia paljon.

Toksovan seurakunnassa alkoi kahdeksas toimintavuosi ja toinen kaksivuotinen seurakuntavaltuutettujen ja seurakuntaneuvoston kausi. Valtuuston puheenjohtajaksi valittiin Antti Silvast. Hän on ollut seurakuntaelämässä Pushkinosta alkaen. Hän on minulle tärkeä henkilö, sillä vuoden alusta ole ollut vt. seurakunnanhoitaja. Tämä tehtävä ei suinkaan ole mitenkään helppo. Siinä joutuu kantamaan kuormaa niin taloudellisesta kuin hengellisestä alueesta.

Kiitos kaikesta esirukouksesta, joka on kantanut näissä tehtävissä.

Seurakunnassa on kokoontunut nuorten piiri perjantaisin, mukana 16-20 nuorta. Näiden hengellinen kasvu on seurakunnan tulevaisuus. Joulukuussa kutsuin pappilaan Kuismalan nuoria, ja heitä tuli n. 15 Raamatun lukemisen ja rukouksen pariin, vaikeivat ole seurakunnan jäseniä. Pääsiäisen aikoihin on tarkoitus jatkaa tilaisuuksien järjestämistä. Kaikki tämä tarvitsee esirukousta, samoin kuin pyhäkoulutyö, joka on meillä heikkoa, kun ei asiaan innostuneita kaikesta koulutuksesta huolimatta ole riittävästi löytynyt.

Tällä hetkellä meillä on menossa rippikoulu, jossa on osanottajia yli kaksikymmentä. Nuoria ja vanhoja myös meidän nuorten ryhmästä on mukana viisi. Konfirmaatio on tarkoitus pitää pääsiäisenä. Tervetuloa juhlaan mukaan. Kesällä on tarkoitus pitää nuorten rippikoulu-leiri seurakuntakeskuksessa siten, että nuoret ovat yönsä kotona.

Elokuussa on pyydetty pitämään vanhemmille ihmisille ns. kesälomarippikoulu. Syksyllä on tarkoitus pitää syysrippikoulu perunannoston jälkeen.

Tehtäviä on täällä riittävästi, myös toisille jaettavaksi. Toistaiseksi vihittyjä työntekijöitä on vain Olli Puolakka Hämeenlinnasta. Hän käy yhtenä viikonloppuna kuukaudessa Toksovassa. Evgenii Sivokos on meidän seurakunnan nuori, joka opiskelee Keltossa teologikursilla, ja toivottavasti jo tänä vuonna saadaan hänet vihityksi diakoniksi. Valodija Vasiljev, joka on ollut myös Matti Vuolanteen mukaan Siperiassa tulkkina, pyrkii syksyllä alkavalle teologikurssille. Molemmat pojat tarvitsevat paljon esirukousta.

Olen suunnitellut pyhäkoulu- ja isä/poikaleiriä kesällä pidettäväksi, mikäli paikka ja osanottajat löytyvät. Esikoislestaatiolaiset tulevat pitämään heinäkuussa lasten- ja nuorten leiriä viikolla 29.

Olen muuten muuttanut Venäjälle, ja nyt käyn vain Suomessa. Vaimoni pääsee toukokuussa myös olemaan enemmän Venäjällä, kun hänen pestinsä lastenhoitajana päättyy. Seurakunnanhoitajan tehtävä sitoo minua olemaan enemmän siellä.

Esko Haapalainen

Jännittävät kuusi kuukautta!

Onko siitä todella jo puoli vuotta, kun aloitin työt täällä Tarvasjoella? Nopea selaus kalenterivuodesta, työssäni se on ollut vasta yksi kolmannes vuodesta. Vuosi jakautuu selkeästi kolmeen osaan; vuoden alusta kesään, kesä, kouluvuoden alusta joulukuun.

Tämän kevään aikana olen saanut toimia tehtävissä, jotka odottivat valmiina uutta työntekijää. Olen saanut luoda myös oman näkemykseni mukaista toimintaa. Työpäivät ovat täyttyneet erilaisista kerhoista, kokouksista, koulutuspäivistä, tapaamisista, kokoontumisista ja tilaisuuksista, retkistä ja koulutusviikonlopusta sekä kaiken tämän suunnittelusta ja valmistelusta.

Koska olen työajastani puolet Marttilassa, on pitänyt opetella uusi tapa puollittaa työ. Haasteellisinta onkin työn rajaaminen. Kun työaikaa on puolet normaalista käytettävissä, on joistain tehtävistä tai työalueista karsittava. Ensinnäkin; että ehtii tehdä kunnolla ne asiat, jotka on päättänyt tehdä ja toiseksi; että jaksaisi tehdä työtä painumatta ylivoimaisen uupumuksen alle. Työn rajaaminen onkin aiheuttanut monta kertaa päänsäryn ja aiheuttaa edelleen, kunnes tämä vuosi on eletty loppuun ja vuoden eri jaksot ovat asettaneet omat tehtävänsä omille paikoilleen. Silloin on jonkinlainen vertailupohja, jota voi muokata ja josta voi oppia.

Lähimpänä tämän hetken työssä on siirtyminen ns. kesäkauteen, jonka täyttävät erilaiset leirit ja retket. Kevät on hurautunut niin vauhdilla kesään, että olen hämmästellyt leirikauden läheisyydestä, rippileirillä ollaan jo parin viikon päästä. Se onkin yksi kesän kohokohdistus, kun koko talvikauden jatkunut rippikoulu saadaan päätökseen.

Syksy asettaa meidät kaikki taas paikoilleen ja käynnistää säännölliset kerhot ym. kokoontumiset ja toiminnat. Syksyn tarkempaa aikataulua en ole vielä laatinut, mutta suunnitelmassa on samankaltaisia toimintoja kuin keväällä ja lisäksi talvikauteen sopivia lisukeita retkien ja leirien muodossa. Ja se isokoulutus saadaan ainakin alkuun jo syksyllä.

Jännittävaksi tämän työn on tehnyt odotus, vastaako kukaan huutooni tai onko kukaan kiinnostunut esille tuomistani mahdollisuuksista seurakunnan nuorisotyön puitteissa? Entä miten onnistuu yhteistyö?

Tämä kulunut vuoden puolisko on paljain kättä jännitykseni kiitollisuudella ja avoimuudella. Monilta tahoilta olen saanut rohkaisua, ystävällisiä neuvoja ja ennenkaikkea avoimen ja iloisen vastaanoton. Myönteinen havaintoni on oman työalani johtokunta, joka on osoittautunut asioista kiinnostuneeksi, toimeliaaksi ja vastuuntuntoiseksi luottamuselimeksi.

Tapaamisiin jossakin mutkassa nuorisotyön matkan varrella.

Aurinkoista kesää toivottaen

Kaisa Lahdenkauppi

MERVI JA KAISA

Vuoden vaihteessa saimme kaksi uutta työntekijää seurakuntaamme. Mervi tuli vain kahdeksaksi kuukaudeksi eli elokuun loppuun.

Hän toimii diakonin sijaisena. Syyskuun alussa taas Marseillesta perheensä kanssa Tarvasjoelle palaava Anna-Kaisa Nurminen aloittaa diakonin työt. Kaisa aloitti jo viime vuoden puolella ja jatkaa

jakaen työaikansa Marttilan seurakunnan kanssa nuorisotyön saralla. Helmi-kuussa järjestimme diakoni **Mervi Suonpäälle** ja nuorisotyönohjaaja **Kaisa Lahdenkaupille** tervetulokahvit seurakuntatalolla. Seuraavassa Kaisan kuulumisia ja kokemuksia puolivuotuisen työrupeaman ajalta.



Kaisan perheväkeä: oikealta isä, kaksoispojat, äiti, sisko ja aviomies.

LEPPÄMÄEN EVANKELIUMIJUHLA

ke 24.6. klo 11

Horrisissa

- Lauri Koskeniemi, Eero Vainio, Pasi Salminen
- väliajoilla kahvi- ja voileipätarjoilu



Kirkkokahviyleisöä seurakuntatalolla, edessä Mervi Suonpää äitinsä seurassa.



Martti Heikkilä toivottaa Mervi Suonpään tervetulleeksi.



Kaisa Lahdenkauppi kirkkoherran haastattelussa.

JUHANNUSAATTO

pe 19. 6. klo 19 TarU:n majalla

- * lipunnosto
- * yhteislaulua
- * Pirkkoleena Räsänen SLS:sta
- * kahvia, grillattua makkaraa
- * saunomista, uintia

TERVETULOA!

lähetystyön johtokunta

Satavuotiaan muistelmia

Erkki Yrjänä täytti 15. 5. 1998 100 vuotta.

Laaja on ollut häntä muistaneiden ja onnitelneiden joukko. Niihin haluaa yhtyä myös synnyinseudun ja entisen kotiseudun laaja ystävien piiri.

Erkki Yrjänä on ollut meille kaikille hänet tunteneille elävä tietosanakirja niin kotiseutomme kuin koko maammekin historiaan. Häntä kuunnellessa tai hänen muistelmiaan lukiessa avautuu eteemme koko viimeksi eletty vuosisata rikkaan monitahoisesti, vaikka yhden ihmisen silmin katsottuna ja elettyinä. On ollut suurenmoista kuunnella ihmistä, joka itse on elänyt täysillä koko sen vuosisadan, josta isämme ja isoisämme ehkä ovat meille kertoneet tai olemme kirjoista lukeneet. Ajoista jo kymmeniä vuosia ennen syntymäämme.

Viime kesänä 5. 7. oli Erkki Yrjänä saapunut kutsuttuna Yrjänskylän Herrasmannille, synnyinkotinsa tanhuville, jossa vuodesta 1945 asti tilan maita viljellet perheet viettivät kesäjuhliansa. Tässä juhlassa tallennettiin ääninauhalle paljon seudun historiaa, kun Heikki Mustamäki haastatteli Erkki Yrjänää lapsuuden ensi muistoista Herrasmannilla, hänen suvustaan, vanhemmistaan, isän rakentamista rakennuksista, sen ajan yhteiskunnasta, evankelisesta herätysliikkeestä, evankeliumijuhlista, maataloudesta, Suomen itsenäistymisestä, ystävyydestä kenraali A. Airoon jne.

Tuota haastattelua kuunnellessa syntyi ajatus koota yhteenveto sadasta vuodesta Erkki Yrjänän elämässä ja historian kulkua hänen kuvaamaan. Koska Tarvas-lehdessä 2/95 oli varsin laaja kuvaus Erkin isän elämäntyöstä, emme enää palaa aikaan ennen Erkin syntymää. Merkittävää kuitenkin on, että tuon ajan henkisellä ilmapiirillä ja kodin uskonnollisella ja isänmaallisella hengellä oli suuri vaikutus hänen maailmankuvansa laajenemiseen ja henkiseen kasvuun.

Lapsuus

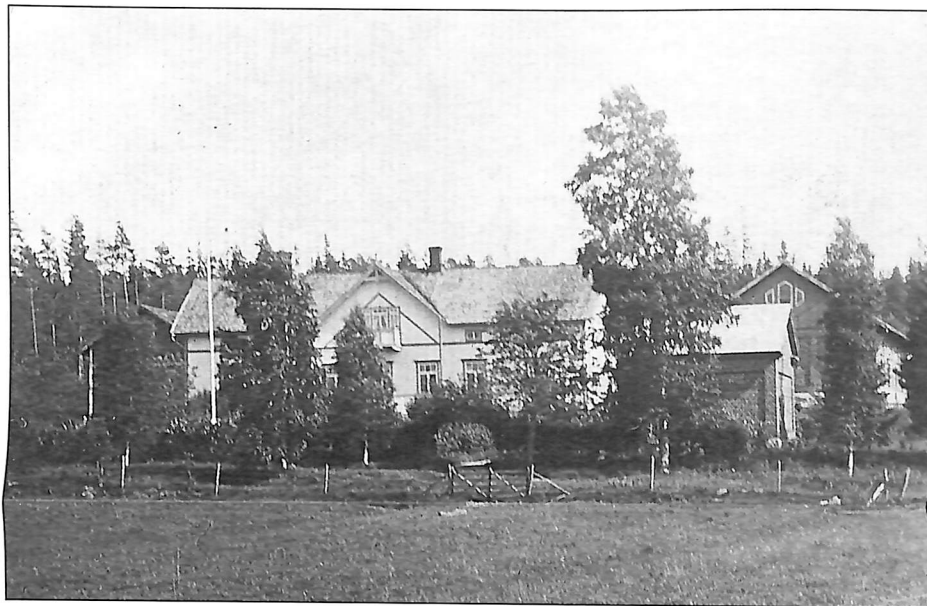
Erkki Yrjänä on siis syntynyt 15. 5. 1898 Yrjänskylän Herrasmannilla J.F. Fingerroosin ja hänen vaimonsa Emilian os. Nystromin nuorimpana kymmenestä lapsesta. Isä oli Erkin syntyessä jo 53 vuotias ja äiti kymmenen vuotta nuorempi. J.F. Fingerroos oli ostanut Herrasmannin 1883 rappiotilana. Seuraavien 25 vuoden aikana hän kunnosti tilan mallitilaksi. Hän siirsi tilan talouskeskuksen uuteen paikkaan ja rakensi uudet rakennukset mm. 80 lehmän kivenavetan. Uutta peltoa hän raivautti yli 100 ha.a.

Erkin lapsuus, elämän ensimmäiset 10 vuotta, kului Herrasmannilla maatalousyhteiskunnan voimakkaan kehityksen aikaan. Varhaislapsuuteen kuului talon piirissä viiden muonamiehen perheet, kesäisin monet kuokkamiehet ja ojurit. Maat muokattiin vielä seppien tekemin äkein, vilja kylvettiin käsin, ja leikattiin sirpillä ja viikatteella. Ilman sinersi kuokkamaiden savut ja varstojen kolke täytti syysaamut, kun riisiä tapettiin.

Vuosisadan alussa tulivat tehdasvalmisteiset aurat, äkeet, kylvy- ja niittokoneet, höyrykoneella käyvä puimakone mullusti puinnin. Kylvöheinä lisäsi rehuntuotantoa ja karjanjalostus lähti käyntiin. Perustettiin maamiesseura antamaan viljelijöille valistusta, nuorisoseura tukemaan nuorten omaehtoista henkistä kehitystä ja evankelinen nuorisoliitto hengelliseksi herättäjäksi.

Erkin lapsuudenkuviin jäivät kulkukauppiat ja laukkuryssät, posetiivarit, musisoiva hiilimiilunpolttaja, maallikkosaarnaajat, isän aamuhartaudet koko talon väelle, kesäiset evankeliumijuhlat, kaupungista tulleet kesävieraat, poikien leikit ja uimamatkat, mutta myös jo varhain työhön osallistuminen. Lasten töitä oli syyskesän paimenessa olo, ojien perkaus, heinäpinnan tallaus ja pientareiden ja räppeiden haravointi.

Jo viisivuotiaana 1903–1904 Erkki kävi ensimmäisen kiertokoulun ja siitä opiskelu jatkui ensin kiertokouluna sitten kansakouluna ja oppikouluna Turussa. Lapsesta asti Erkkiä kiehtoivat matkustaminen. Turkumatkojen lisäksi hän pääsi jo kuusivuotiaana sisarensa luokse mat-



Rauhalinna 1930-luvulla. Puutarhaa ympäröivän aidan orapihlajakaariportti kertoo Toini Yrjänän puutarhurin taidoista. Kuva Saara Rönneaa.

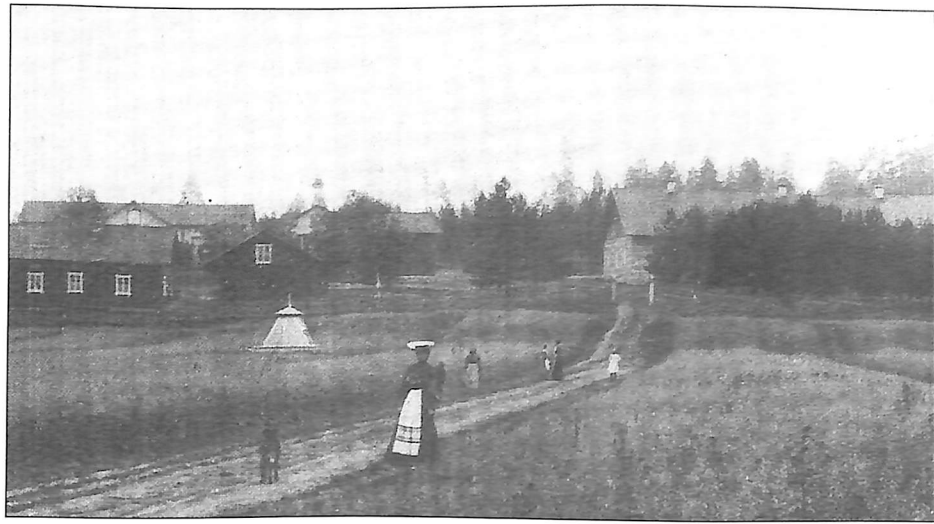
katessaan Helsinkiin. Kertoopa hän kahdeksanvuotiaana olleensa viikkoja sisäkonsaluona Helsingissä, jolloin hän näki mm. senaattori Leo Mechelinin ja kävi ensikerran katsomassa eläviä kuvia. Erityisesti hänen muistiinsa on jäänyt matka isän kanssa 1910 Kuopioon, jossa isä mm. tutki vanhojen puutarhojen koristelua leikkauksin ja ikkuna ja ovi ratkaisuja. Silloin isällä oli suunnittelun alla rukoushuoneen rakentaminen.

Suuri muutos Erkin elämässä oli, kun isä rakensi Rauhalinnan ja myi Herrasmannin 1908. Pääsyy myyntiin oli varmasti se, että tilan hoito kävi raskaaksi. Itse hän vanheni ja Erkki ainoana poikana oli tilan jatkajaksi vielä liian nuori. Saatuaan rukoushuoneen 1911 valmiiksi J.F. Fingerroos pian sen jälkeen kuoli 22. 1. 1912. Erkki oli silloin 13-vuotias oppikoulua käyvä poika. Nyt tilan hoito jäi vuoteen 1921 pääosin äidin huostaan.

Nuoruus

Erkki Yrjänän muistelmia seurattaessa saa kuulija sen käsityksen, että nuoruuden tapahtumilla on ollut suuri merkitys sen voimakkaan isänmaallisen hengen syntymiselle, jonka varassa hän ja hänen sukupolvensa taisteli Suomelle itsenäisyyden. Erityisesti suomalaisten urheilijain menestys Tukholman olympialaisissa 1912 (26 mitallia) herätti Erkissä ja hänen tovereissaan innostuksen, jossa oli vahva isänmaallinen henki. Vaikka Suomi oli osa Venäjää, se oli urheilun teoin osoittanut olevansa oma voimakas kansa kansojen joukossa. Se oli omalla eduskunnallaan ja demokraattisella järjestyksellään näyttänyt esimerkkiä monille itsenäisillekin valtioille.

Tuo innostus valtasi koko ystäväpiiri-

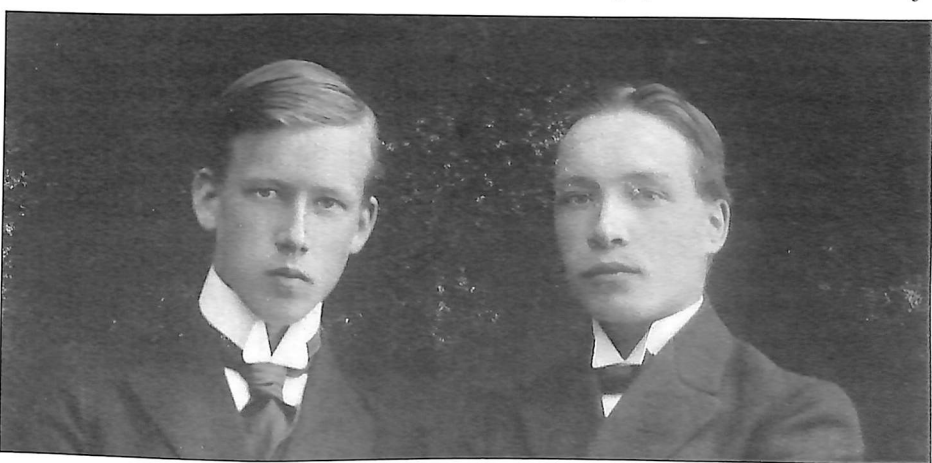


Herrasmanni kuvattuna 1904. Kuva E.U. Yrjänän kirjasta: Yhdeksän vuosikymmentä.

johtaja Jalmari Lahdensuo ja kirjailija Artturi Leinonen vaativat vapaata ja itsenäistä Suomea, vaikka taistellen, jos ei sitä muuten anneta. Erkki koki puheet hyvin koskettavina ja tunsikin, että Pohjanmaa oli sanojen takana.

Varsin pian sen jälkeen, kun Erkki oli palannut kotiin pyöräretkeltä, ryhdyttiin perustamaan kuntiin suojeluskuntia ajatuksena valmius aktiiviseen vastarintaan itsenäisyyden saavuttamiseksi. Tarvasjoelle suojeluskunta perustettiin 15. 8. 1917. Erkki kuului perustajajäseniin. Varsin pian kuitenkin havaittiin, ettei Suomi yksimielisesti pyrkinyt itsenäisyyteen. Marraskuussa bolševikkien noustua valtaan Venäjällä levottomuudet ja väkivaltaisuuksien levisivät myös Suomeen. Turussa oli levottomampaa kuin maaseudulla, mutta 21. 11. 1917 käytiin Loimaalla taistelu suojeluskunnan ja punaisten välillä. Pian sen jälkeen saapui turkulainen n. 100 hengen ”runkaisuretkikunta” Tarvasjoelle etsien aseita ja käyttäytyen väkivaltaisesti mm. Herrasmannilla ja Rauhalinnassa. Erkin sisaren mies Vilho Mattila vietiin työväentalolle ja pahoinpideltiin.

Erkki kertoo tuon päivän tapahtumien järkyttäneen hänet suuresti. Hän ei ollut uskonut, että kansa voisi jakautua näin kahtia, kun maan itsenäisyyteen pyrittiin. Oman pitäjän punaisiin hän kuitenkin luotti, minkä oli osoittanut heidän hillitty käytöksensä tuona päivänä. Vielä vuoden vaihteessa järjestettiin punakaartin kanssa neuvottelu yhteistyöstä, mutta erot olivat liian jyrkät. Nuoret suojeluskuntalaiset järjestivät salaa saunailtoja



Erkki Yrjänä ja Aksel Airo yhteisessä rippikoulukuvassa v. 1915. Ystävyys jatkui läpi elämän. Kuva Saara Rönneaa.

nut idyllin Suomen luonnon kauneudesta ja karealismista. Erityisen kosketuksen Suomen eri osien luontoon Erkki sai kesäisillä pyöräilyretkillä 1915 Satakuntaan ja Hämeeseen ja 1917 Pohjanmaalle asti. Tällä heinäkuuisella matkalla Erkki osallistui matkatoverinsa Jussi Turtolan kanssa Suomen sodan Lapuan taistelun muistojuhlaan, jossa puheissa avoimen julkisesti Suomen kansallisteatterin

ja lauluharjoituksia, joissa pohdittiin miten toimia, jos vapaussota sytty.

Kun tieto vapaussodan syttymisestä oli ehtinyt Tarvasjoelle, oli Erkki niiden kymmenen miehen joukossa, jotka hiihtäen lähtivät pyrkimään valkoisten puolelle rintamaa 5. 2. 1918. Onneksi hänet oli kaksi päivää aikaisemmin estetty lähtemästä junalla Vöyriin, sillä samalla junalla lähteneet hänen entiset luokkato-

verinsa Reemi Aimonen ja Oiva Hirsjärvi murhattiin Urjalassa. Eri vaiheiden kautta Erkki kahden muun tarvasjokelaisen miehen kanssa joutui piileksimään punaisia pääsemättä rintamalle, kunnes taistelujen edetessä voivat liittyä Saariston Vapaajoukkoihin sodan loppupuolella.

Vapaussodan päättyessä Erkki täytti 20 vuotta. Kauan hän ei kuitenkaan viipynyt Tarvasjoella, vaan lähti värvätyinä ensimmäiselle heimoretelle Vienan-Karjalaan. Reki alkoi Kajaanista elokuun alussa 1918 ja päättyi marraskuussa. Hän osallistui mm. koviin Luusalmen ja Vuokkiniemen taisteluihin. Retken tarkoitus oli liittää myös Itä-Karjalan suomenkieliset alueet Suomeen. Englantilaisien kokoama ns. Muurmannin legioona kuitenkin kariutti suunnitelman. Vuosina 1919–1920 hän suoritti asevelvollisuutta Helsingissä rannikkotykistöissä toimien osan tuosta ajasta esikunnassa pastorin apulaisena luentoja pitäen. Tätä hän piti hyvänä puhetaidon opetuksen.

Paluu kotiin ja luottamustehtäviin

Päästyään sotaväestä syksyllä 1920 22-vuotias Erkki otti vastuun tilanhoidosta jo vanhenevalta äidiltään. Pitkään hän ei kuitenkaan ehtinyt yksin ammatteensa keskittyä, sillä kotipitäjän eri yhdistykset ja kunta olivat havainneet tämän lahjakkaan nuoren miehen ja olivat vetämässä häntä toimintaansa. Ensimmäisenä pyysi nuorisoseura häntä 1921 järjestettäväkseen saamien maakunnallisten laulujuhlien päätoimikunnan puheenjohtajaksi. On sanottu, että näistä laulujuhlita, jotka olivat ensimmäiset Varsinais-Suomessa itsenäisyyden aikana, tuli erittäin onnistuneet. Vielä samana vuotena Erkki veti pitäjässä hyvin onnistuneen keräyksen Turun suomalaisen yliopiston perustamiseksi. Yliopisto onkin kiitollisena muistanut häntä kutsumalla ensin 1927 vihkiäisjuhlaan ja 1959 uusien rakennustensa vihkiäisiin.

Seuraavana vuotena Erkkiä pyydettiin sivutoimiseksi kunnansihteeriksi. Saman vuoden hän vielä toimi nuorisoseuran esimiehenä ja vuodet 1922–1924 suojeluskunnan paikallispäällikkönä. Kun Tarvasjoelle 1924 perustettiin Maataloustuottajain Tarvasjoen yhdistys, Erkki valittiin johtokuntaan ja ensimmäiseksi sihteeriksi, jota tointa hän hoiti koko sotaa edeltäneen ajan.

Erityisesti kunnan toimien hoitaminen vaati paljon työtä ja aikaa. Kunnanvaltuuston pöytäkirjat kirjoitettiin tuolloin suoraan kokouksen aikana ja hyväksyttiin kokouksen loputtua. Siksi puheenjohtajan ja sihteerin oli tarkkaan valvottava, että tehtiin laillisia päätöksiä ja että ne kirjattiin oikein. Tultuaan valituksi 1928 myös kunnallislautakunnan esimiehenä, hän kirjoitti sen pöytäkirjat kokouksen päätyttyä puhtaiksi. Tuona aikana rakennettiin mm. Alikulman koulu ja oppivelvollisuuden astuttua voimaan Suurilan ja Jauholan alakoulut. Teitä rakennettiin ja vanhoja kunnostettiin autolla-ajokelpoisiksi. Kuntainliittoja perustettiin ja Halikon ja Paimon sairaalat rakennettiin. Elettiin kieltoain aikaa. Myös 1930-luvun lama kiristi taloutta, jolloin kuntakin oli osallisena pakko-huutokaupassa huutaen Suitsulan tilan. Sen kaupan jälkiselvittelyissä Erkki sai hankittua nykyisen urheilukentän tontin.

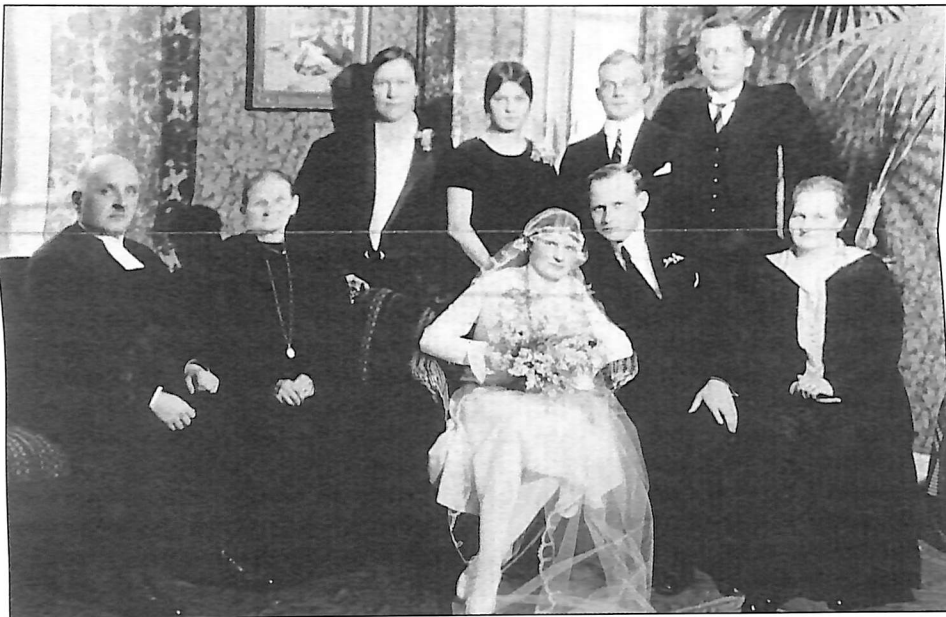
Verotus oli täysin kunnansihteerin vastuulla. Äyrien ja verojen laskemiseksi Erkki kirjoitti ns. Äyrikirjan, jonka Gummerus julkaisi. Ennen laskukoneita se oli korvaamaton laskennan nopeuttaja. Painos myytiin nopeasti loppuun. Laskukoneiden tulo sodan aikana teki kirjan tarpeettomaksi.

Kunta oli säilyttänyt Erkin harteille liian monta tehtävää: kunnankirjurin ja rahavarainhoitajan sekä kunnallislautakunnan esimiehen työt. Koko kunnan tilienpito oli paisunut erittäin monimut-



Tarvasjoen vapaussotureita yhteiskuvassa. Istumassa vas. Paavo Maunula, Valtteri Isotalo, Viljo Turtola, Antton Knaapi. Seisomassa Kalle Keskitalo, Rikhard Ali-Mattila, Erkki Yrjänä ja Otto Vesamo.

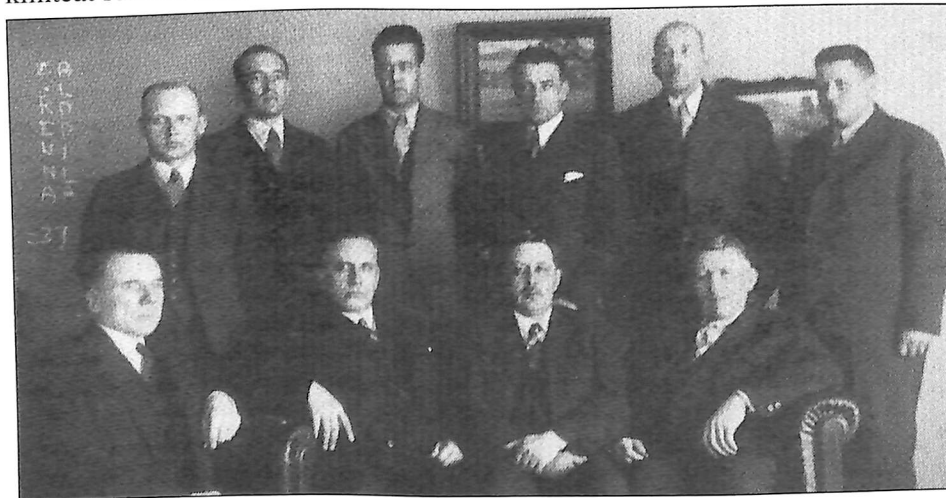
kaiseksi ja suuritöiseksi. Kunnantilien lisäksi oli yli 20 erillistä tiliä, joista erityisesti holhous- ja köyhäinhoitotilit olivat laajoja. Vaikka Erkki oli lahjakas, hän ei paljoakaan ollut saanut koulutusta tilienpidossa. Tilanhoidon kiireiden keskellä Erkki yritti 1934 nopeasti koota kunnan rästiin jääneen tilinpidon johtaen epähuomiossa tileistä tilinpäätöksen väärin. Tilintarkastajat huomasivat virheen eivätkä vahvistaneet tilinpäätöstä. Erkki pyysi nyt eron kaikista kunnan luottamustehtävistä ja selvitti rauhassa tilit kuntoon. Tarkastus tutki uudelleen aikaisempienkin vuosien tilit, mutta mitään virheitä ei enää löytynyt.



Toini Rauanheimon ja Erkki Yrjänän vihkiäiset Porvoossa morsiamen kodissa 29.12.1929. Häävieraat vas. Verner Niinivaara, Emilia Fingerroos, Esteri Perkko, Sirkka Lyytinen, Reino Rauanheimo, Niilo Kärki ja Ada Rauanheimo.

Luopuminen kunnan luottamustehtävistä ei mitenkään vähentänyt Erkin työtä kotiseutunsa hyväksi, päinvastoin nyt jäi aikaa moniin vapaa-ajan toimiin. Erkki oli 1929 avioitunut puutarhaneuvoja Toini Rauanheimon kanssa. Vaimon veli kirjailija Reino Rauanheimo vieraili usein Rauhalinnassa, kirjoittaen mm. romaaninsa Aamusta iltaan talon vinttikamariin. Työssään WSOY:ssa hänellä oli kiinteät suhteet maan kulttuurielämään.

Tuo johtokunta teki monia tärkeitä ja kauaskantoisia päätöksiä. Näitä olivat mm. Metsäliiton ja Raision tehtaiden perustaminen, sekä teuraskaupalliset ja kananmunanmarkkinointi ratkaisut. Mielienkiintoista on, että kun Raisio-yhtymä eli Vehnä Oy. 60 vuotta sitten perustettiin liiton johtokunnan kokouksessa Yläneen Vanhassakartanossa, otettiin johtokunnasta kuva, josta mukana ollut Erkki kuitenkin puuttuu. Syy on se, että hän



Maataloustuottajain Varsinais-Suomen liiton johtokunta 1937. Istumassa Onni Rantasalo, Arvi Kontu, Aku Korvenoja, Herman Bock. Seisomassa vas. Erkki Yrjänä, K.E. Kivivuori, Olavi Mäenpää, Pentti Härmälä, Hannes Vuorisalmi, Lauri Hollo. Tämä johtokunta perusti mm. Raisio-yhtymän 60 vuotta sitten.

otti kuvan. Ennen sotia Erkki oli myös Varsinais-Suomen matkailuyhdistyksen johtokunnassa, saaden herätteitä matkailun edistämiseen maakunnassa.

Erityistä tarmoa Erkki osoitti 1930-luvulla suojeluskunnan toiminnassa. Hän rakennutti sille ampumaradan omaan metsäänsä. Urheilukenttä rakennettiin ja sen vihkiäiset ja kilpailut olivat 1. 6. 1936. Kenttätupa kentän laidalle nousi lottien ja suojeluskunnan yhteistyöllä 1937. Talviurheilua tuettiin rakentamalla hyppyrimäki Kirkonkylään 1935. Vainhankinta näihin mittaviin rakennustöihin oli moninaista mm. vuodesta 1933 järjestettiin joka kesä Lentopäivät. Kaikessa tässä mukanaolien Erkki oli toteuttanut nuoruutensa ihanteita luoda kotiseutunsa nuorille mahdollisuudet ruumiin ja hengen kulttuuriin ja näin kasvaa ihmisenä ja rakentaa isänmaata, niin että tämä maa olisi vahva, jos sen itsenäisyyttä uhataan.

Sota muuttaa kaiken

Erkki jäi leskeksi 1938, kun hänen 32-vuotias Toini-vaimonsa kuoli keuhkotautiin. Monessa yhteydessä on kerrottu Erkin kokoikäisestä ystävyystestä serkuunsa kenraali Aksel Airoon. Eräällä tavalla sitä kuvaa, että hän tuolloin eversitinä saapui kantamaan Toini-emäntää hänen viimeisellä matkallaan 26. 9. 1938. Viime vuonna on erityisesti todettu Martti Turtolan A.F. Airon elämäkerran ilmentymisen yhteydessä, kuinka ainutlaatuisen ja korvaamattoman työn on Erkki tehnyt tallettamalla kenraali Airon kanssa käymänsä laajan kirjeenvaihdon. Esimerkiksi Airon koulutusajalta vuosina 1920–1923 Ranskan sotakorkeakoulussa kirjoitetut kirjeet, ovat lähes ainoita dokumentteja.

Leskeksi jäätyään Erkki tunsikin elämänsä kovin yksinäiseksi. Maanviljelyskin tuntui raskaammalta, kun lapsettoman avioliiton jälkeen ei ollut jatkajaa. Erinomaisen suotuisan kesän 1939 jälkeen sodan uhka kasvoi ja talvisodan syttymisen muutti kaiken. Erkki oli jo siinä iässä, ettei kutsua rintamalle tullut. Poikkeusajan tehtäviä hänelle kotirintamalla uskottiin mm. väestönsuojelulautakunnan puheenjohtajana hän organisoisi suojautumis- ja pelastussuunnitelmia.

Erkki avioitui uudelleen Porissa jouluna 1939 voimistelunopettaja Irja Timosen kanssa. Koko ajan häntä vaivasi tunne, ettei hän ole rintamalla nuorempien tavoin suojaamassa isänmaata. Niinpä hän ilmottautui vapaaehtoiseksi helmikuussa ja kutsuttiin Kemin kautta Kajaaniin muodostettavaan joukkoon osastoon Sissi P5. Väliarua tuli kuitenkin juuri osaston tullessa Kuhmon rintamalle.

Väliarua aikana pidetyissä kunnanvaltuuston puheenjohtajan V. Z. Lindströmin hautajaisissa Erkki maataloustuottajain edustajana ilmoitti yhdistyksen muistavan vainajaa perustettavan Sankaripatsasrahaston kautta, jonka pohjarahastoksi hän luovutti huomattavan summan.

Jatkosotaan Erkki lähti vapaaehtoisena 5. 7. 1941 Pr. Kuusisaareen. Nyt hän oli rintamalla Porajärven, Repolan ja Semsvaaran taisteluissa. Täältä hänet siirrettiin Itä-Karjalan sotilashallinnon metsäosastolle ensin Joensuuhun ja sitten Äänislinnaan. Myös Irja-vaimo oli kesän 1942 Äänislinnassa sotasairaalan lottana.

Vaimon työpaikka ja uusi yhteinen koti Porissa teki hankalaksi Erkillä tilan viljelemisen Tarvasjoella. Niinpä jatkosodan vuosina hän luopui maanviljelyksestä ja myi Rauhalinnan Lauri Reinilälle. Iäkäs äiti jäi kuitenkin taloon asumaan kuollen 1945 90-vuotiaana.

Porissa Erkki tutustui kirjapainoalaan ja kustannustoimintaan ja alkoi harkita oman paikallislehden perustamista. Alalla toimittuaan hän perustikin 1952 Harjavaltaan Porin ympäristö-nimisen paikallislehden, joka nopeasti vakiinnutti paikkansa alueella. Sen kunnat, seura-

kunnat, yritykset, maatalous, urheilu ja kulttuuri saivat Erkistä ja hänen lehdestään asiantuntevan ja kiinnostuneen uutisoijan ja tiedottajan. Lehteään Erkki toimitti 17 vuotta, sillä vasta 1969 71-vuotiaana hän myi lehensä ja luopui päätoimittajan tehtävistä. Lehti oli muuttanut nimensä 1966 Harjavalta-lehdeksi, jolla nimellä se edelleen ilmestyy, joskin Satakunnan Kansan omistuksessa.

Harrastuksia Erkillä riitti niin työn ohessa kuin eläkepäivinäkin. Matkailu oli aina ollut hänen sydäntään lähellä ja itse hän matkusteli ahkeraan. Satakunnan matkailun ja opaskillan vetäjänä hän on ollut oppaana lukemattomille matkailijoille. Rakkaus mieskuorolauluun periytyy jo koulupoika-ajoilta. Tarvasjoen Lauluveikoissa hän lauloi täällä ollessaan. Vapauduttuaan sodasta ja muutettuaan Porin Otto Andersin Oy. konttoripäälliköksi hän 1945 liittyi ensin suojeluskunnan kuoroon ja siitä perustettuun Porin Mies-Laulu nimiseen kuoroon, jota johti maineikas kuoronjohtaja hammaslääkäri, myöhemmin professori, Altti Järvinen. Sen piirissä Erkki on laulanut näihin päiviin asti, joskin viime vuodet sen vanhinten kuorossa Vaarin Laulussa. Lukemattomilla kuoron konserttimatkoilla, niin kotimaassa kuin ulkomailla,



Kuorolaulu on ollut aina Erkki Yrjänän sydäntä lähellä. Hän on laulanut Porin Mies-laulussa jo yli 50-vuotta sen perustamisesta 1945 lähtien. Kuva kuoron ensikonsertista.

on Erkki ollut mukana. Kuoron veljellisessä ilmapiirissä hän kertoo viettäneensä parhaita hetkiään.

Myös Satakunnan Sotaveteraanikuorossa Erkki on laulanut ja tehnyt sen mukana konserttimatkoja. Näistä mm. Tukholmaan 6. 12. 1986 tehty konserttimatka on jäänyt liikuttavana mukana olleiden mieleen. Erityisesti Erkin sydäntä lähellä on jo vuosikymmeniä ollut Vapaussoturi Liiton, nykyisen vapaus-

soturi huoltosäätiön työ. Viimeinen jääkäri kenr. Väinö Valve, sukujuuriltaan myös vanhasta Marttilan emäpitäjästä, sai jo kutsun viimeiseen iltahuutoon. Vapaussotureitakaan ei enää ole elossa sataa ja olihan Erkkikin vasta 19-vuotias siellä taistelllessaan.

Varsinaista 100-vuotis syntymäpäiväänsä Erkki Yrjänä vietti osallistumalla Vapaussodan Perinneliiton kesäpäiville ja vapaussodan 80-vuotisjuhlaan Tuusu-

lassa ja Helsingin Finlanditalolla. Kun hän tänään muistelee mennyttä elämäänsä, nousee suurimmaksi asiaksi maamme itsenäisyyden saavuttaminen ja säilyttäminen. Valtava on ollut se taloudellinen, tekninen ja yhteiskunnallinen kehitys, joka tähän sataan vuoteen liittyy. Hän on nähnyt ensimmäisen ja toisen maailmansodan, Neuvostoliiton synnyn ja tuhon. Elämänsä ensimmäiset 19-vuotta hän eli Venäjän viimeisen keisarin aikaan ja itsenäisessä Suomessa on ollut jo kymmenen presidenttiä. Erkki sanoo: "Kaikki on hyvin tänään, mutta miten meillä olisi, jos emme olisi 80-vuotta sitten itsenäisyyttämme saavuttaneet ja sitä säilyttäneet. Jokainen suomalainen voi sitä mieltä ja vastauksen itselleen antaa. Jumala synnyinmaata siunatkoon."

Erkki Yrjänän 100-vuotisjuhlien ja tämän artikkelin kirjoittamisen jälkeen saapui Porista suruviesti, että Erkin vaimo opettaja Irja Yrjänä os. Timonen oli saanut kutsun Taivaan kotiin 25.5.1998 93 vuotiaana. Ystävät kaipaavat ja muistavat Erkin mukana hänen lämmintä, sydämmellistä ja henkevä vaimoaan, jolle suotiin pitkä ja rikas elämä.

Kalervo Mäkinen



Tarvasjoen Urheilijat kävivät onnittelemassa 100 vuotiasta kunniapuheenjohtajaansa 23.5.1998. Aina huolehtivainen ja vieraanvarainen Irja-rouva saatiin keittiöstä tulemaan juhlaan. Vain kaksi päivää myöhemmin kertoi suruviesti Irjan lähteneen ajasta iäsiin.



Erkki Yrjänä kertomassa samana päivänä Raimo Rauhalalle hyllyn lukuisien viirien tarinaa. Jokainen liittyi jotenkin hänen 100-vuotisen elämänsä vaiheisiin, kotiseudun ja isänmaan rakentamiseen ja historiaan.

Liika työ ja työn puute – kaksi ahdistuksen aihetta

Jotkut raatavat työnsä ääressä kellon ympäri, toiset taas ovat olleet työttöminä jo vuosia. Molemmat tilanteet ovat ahdistavia ja saattavat aiheuttaa sekä psykisiä että fyysisiä oireita ihmisille. Nykyisessä sivistysyhteiskunnassamme monelle on muodostunut työstä ongelmia.

Ylityöt ovat yleisiä yrityksissä, jotka yrittävät pärjätä kovassa kilpailussa ja taloudellisessa ahdingossa. Varsinkin pienille ja keskisuurille yrityksille on melko mahdoton ajatus palkata lisää henkilökuntaa, sillä se on aivan liian kallista. Velkaisen, olemassaolostaan taistelevan yrityksen kohtaloksi jää repiä toimeentulonsa muutaman ihmisen työpanoksesta.

Liika työ aiheuttaa luonnollisesti terveydellisiä ongelmia, kuten stressiä, väsymystä ja unettomuutta. Ihmisen elimistö käy koko ajan ylikierruksilla, hän ei pysty rentoutumaan, eikä hänellä olisi aikaakaan siihen. Harrastukset ja ihmis-suhteet kärsivät olemattoman vapaa-ajan vuoksi, eikä niihin riitä enää edes energia työn ohessa. Perheen parissa ongelmat kärjistyvät, sillä muu perhe harvoin hyväksyy yhden ihmisen ainaista työpaikalla oloa. Perheyhteyksissä pienet ja vähän varttuneemmatkin lapset kärsivät vanhempiensa ainaisesta poissaolosta. He eivät saa tarpeeksi huomiota, ja tämä

taas johtaa toisiin ongelmiin. Varkaudet sekä alkoholi- ja huumeekokeilut lisääntyvät nuorten keskuudessa.

Muutamien ihmisten ylityöt aiheuttavat suurelle joukolle työttömyyttä. Työtä ei yksinkertaisesti riitä kaikille, kun jotkut tekevät kahden tai kolmen ihmisen työt. Työaikojen lyhentäminen ja työsuhteiden määräraikaisuus auttaisivat varsinkin pitkäaikaistyöttömiä, mutta nämäkään eivät ratkaisisi koko työttömyyden ongelmaa. Maatalouselinkeinojen väheneminen ja kaikkien alojen koneistuminen ovat osaltaan aiheuttaneet työttömyyttä, sillä työvoiman tarve on vähentynyt. Ihmisiä ei enää tarvita, kun koneet tekevät kaikki työt. Monissa yrityksissä ja tehtaissa on myös totuttu pieneen henkilökuntaan ja siihen, että se pystyy hoitamaan työt. Aina ei siis edes kaivata lisää ihmisiä työpaikoille.

Suurin este työajan lyhennyksiin sekä työsuhteiden määräraikaistamiseen on



Katja Lenkkeri – tämän kevään ylioppilas.

kuitenkin raha. Työnantajat haluavat säästää kuluissa pitämällä henkilökunnan mahdollisimman pieninä, mutta myös työntekijät vastustavat lisävaian palkkaamista. He pelkäävät työaikansäilyttämistä, sillä silloin pienet palkat eivät riitä elämään. Harva työntekijä jaksaa ajatella työttömiä, ja vielä harvempi on valmis uhraamaan omaa työaikaansa, jotta

joku työtön voitaisiin työllistää.

Keski-ikäisiä ja sitä vanhempia, eläkeikää lähestyviä ei yleensä mielellään palkata työpaikoille. Työnantajat ajattelevat, että tämän ikäiset eivät enää työskentele tarpeeksi tehokkaasti, ja että nämä eivät ehdi työskennellä kovinkaan kauan ennen eläkkeelle siirtymistä. Työhön tulisi kuitenkin ottaa eri-ikäisiä ihmisiä, sillä nuoret ovat yleensä korkeasti koulutettuja ja heillä on paljon uutta tietoa ja osaamista, mutta vanhemmilla ihmisillä on työkokemusta.

Työttömyys on yhä aivan liian yleistä kaikissa ikäluokissa. Työtön kärsii, hän

saattaa tuntea olonsa tarpeettomaksi ja turhaksi monien työvuosien jälkeen. Liisäntynyt vapaa-aika soisi mahdollisuuksia uusiin harrastuksiin ja matkoihin, mutta harvalla työttömällä on varaa sellaiseen. Työttömän taloudellinen tilanne huononee, ja sitä kautta koko perhe joutuu kärsimään. Perhe ja muu ympäristö kärsii myös silloin, jos työtön masentuu tilanteestaan. Hän saattaa sulkeutua ja hänen itsetuntonsa huonontuu.

Työllisyyden parantamiseksi tehdään aivan liian vähän. Työttömien tilanne huononee koko ajan, sosiaalinen eriarvoisuus ja tulorot kasvavat. Työttömyyttä koskevat lait kaipaavat pikaisia parannuksia. On ironista, että hallitus kampanjoi harmaata taloutta vastaan, kun työtön menettää pienen päivärahansa pitkäksi aikaa suostuessaan lyhkäiseen työsuhteeseen. On luonnollista, ettei työtön lähde töihin edes lyhyeksi aikaa, jos siitä koituu hänelle tappiota. Tämä johtaa siihen, että huono taloudellinen tilanne pakottaa monet työttömät lähtemään niin sanottuun pimeään työhön.

Sekä työttömyys että liialliset ylityöt ovat yhteiskuntamme kipeimpiä ongelmia. Nämä ongelmat sekä niiden ratkaiseminen kuuluvat kaikille, ei ainoastaan niille, joita ongelmat tällä hetkellä koskevat. Lopulta ne koskettavat kuitenkin meitä kaikkia, sekä opiskelijoita että jo työelämässä olevia. Aina ei raha saisi sanella kaikkia tekemisiämme, vaan tulisi antaa arvoa myös eettisille asioille ja ihmiselle yksilönä.

Katja Lenkkeri